ANYKŠČIŲ RAJONO VAIKŲ SVEIKATA 2016-2017 METAIS

1. ĮVADAS

Vykdant Higienos instituto *(toliau – HI)* 2017 metų *(toliau – m.)* veiklos planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos *(toliau – LR)* sveikatos apsaugos ministro 2017 m. kovo 13 d. įsakymu Nr. V-293, 2017 m. HI parengė leidinį „Vaikų sveikata 2016 m.“, kur remiantis Vaikų sveikatos stebėsenos informacine sistema *(toliau – VSS IS)* apžvelgė vaikų demografiją Lietuvoje, socialinę riziką, vaikų sveikatos pažymėjimų pateikimą (forma Nr. 027-1/a), vaikų kūno masės indeksą *(toliau – KMI)*, fizinį pajėgumą, dantų bei žandikaulių būklę ir sergamumą pagal ligų grupes.

VSS IS siekia užtikrinti, kad vaikų sveikatos būklė būtų sistemingai stebima, tai padėtų įvertinti vaikų sveikatos sutrikimų dydį ir pobūdį, nustatyti rizikos grupes bei pokyčių tendencijas, planuoti tinkamas sveikatos sutrikimų prevencijos priemones, įvertinti jų rezultatus ir poveikį, užtikrinant kryptingą ir efektyvų vaikų bei jaunimo sveikatos politikos formavimą savivaldybėse. Šiandien, šios sistemos dėka, gailime nagrinėti vaikų sergamumą ir sveikatą atspindinčius rodiklius pagal savivaldybes, seniūnijas ir mokyklas. Ugdymo įstaigos visuomenės sveikatos priežiūros specialistas iki einamųjų metų galo į VSS IS turi suvesti duomenis iš vaiko sveikatos pažymėjimo, tuomet už praėjusius metus galima atlikti įvairias statistines ataskaitas. Viena iš pagrindinių šio specialisto funkcijų yra remiantis vaiko sveikatos pažymėjimu, užtikrinti gydytojų rekomendacijų įgyvendinimą mokykloje, sudarant mokiniui kuo palankesnes sąlygas dalyvauti ugdymo veikloje.

2. MOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ APŽVALGA

2016 metais mokyklinio amžiaus vaikų (7–17 m.) buvo 307 027. Mergaičių buvo 149 581, berniukų – 157 626 (žiūrėti *(toliau – žr.)* 1 paveikslėlį *(toliau – pav.)*). Šios amžiaus grupės vaikai sudarė 10,64 procento *(toliau – proc.)* visų šalies gyventojų.

1 pav. 7-17 m. vaikų pasiskirstymas pagal lytį Lietuvoje 2016 m.

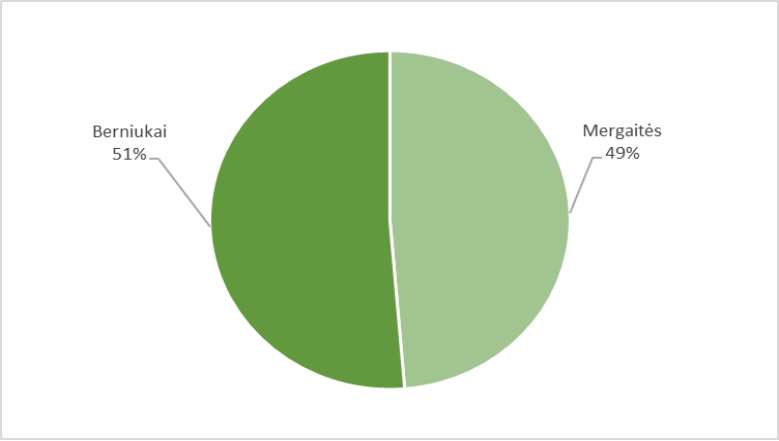

Remiantis oficialiosios statistikos portalu, Anykščių rajone *(toliau- raj.)* 2016 m. registruota 2 468 7-17 m. amžiaus vaikai ir tai sudarė 9,6 proc. visų mūsų rajono gyventojų. 2017 m. registruota 2 278 mokyklinio amžiaus vaikai, o 2018 m. pradžioje fiksuota 2 112 7-17 m. amžiaus vaikų (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. Mokyklinio amžiaus vaikai (absoliučiais skaičiais *(toliau – abs. sk.)* ir proc.) Anykščių raj. 2016-2018 m.

Metai	**7-17 m. amžiaus vaikai (abs. sk.)**		**Gyventojų skaičius Anykščių raj.**	**7-17 m. amžiaus vaikai (proc.)**
2016	2 468		25 755	9,6
	Berniukai - 1231	Mergaitės - 1237		
2017	2 278		24 999	9,1
	Berniukai - 1168	Mergaitės - 1110		
2018	2 112		24 149	8,7
	Berniukai - 1085	Mergaitės - 1027		

Remiantis Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenimis, 2016 mokslo metais didžiausia vaikų dalis mokėsi gimnazijose (47,6 proc.), pagrindinę mokyklą ir progimnazijas lankiusių vaikų skaičius buvo panašus – 23,1 proc. ir 21,8 proc. 2016 m. besimokiusių pradinėje mokykloje vaikų skaičius sudarė 6,6 proc., o vidurinę lankančiųjų – 0,9 proc. Vaikų

pasiskirstymas pagal lankomą mokyklą pavaizduotas 2 pav. Profesinio ugdymo įstaigose mokėsi 14,4 proc. visų 2016 m. ugdymo įstaigas lankiusių vaikų.

2 pav. Besimokančių vaikų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigą Lietuvoje 2016 m.

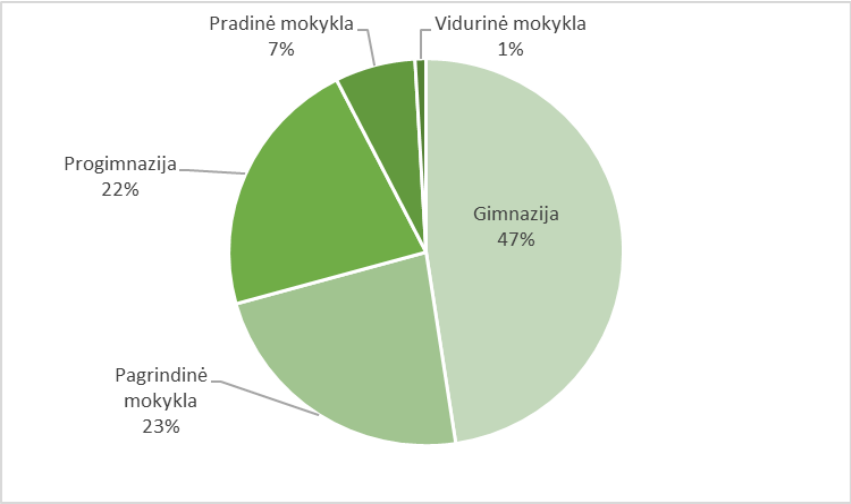

Anykščių raj., kalbant apie bendrojo ugdymo įstaigas, 2016-2018 m. skaičiuojamos 3 miesto ir 7 kaimo mokyklos. Iš jų 3 gimnazijos, 1 progimnazija, 6 pagrindinės mokyklos ir 1 profesinė mokykla. Palyginimui, 3 pav. pateikiame mokinių skaičius pagal ugdymo įstaigą Anykščių raj.:

3 pav. Mokinių skaičius pagal ugdymo įstaigas Anykščių raj. (abs. sk.) 2016-2018 m.

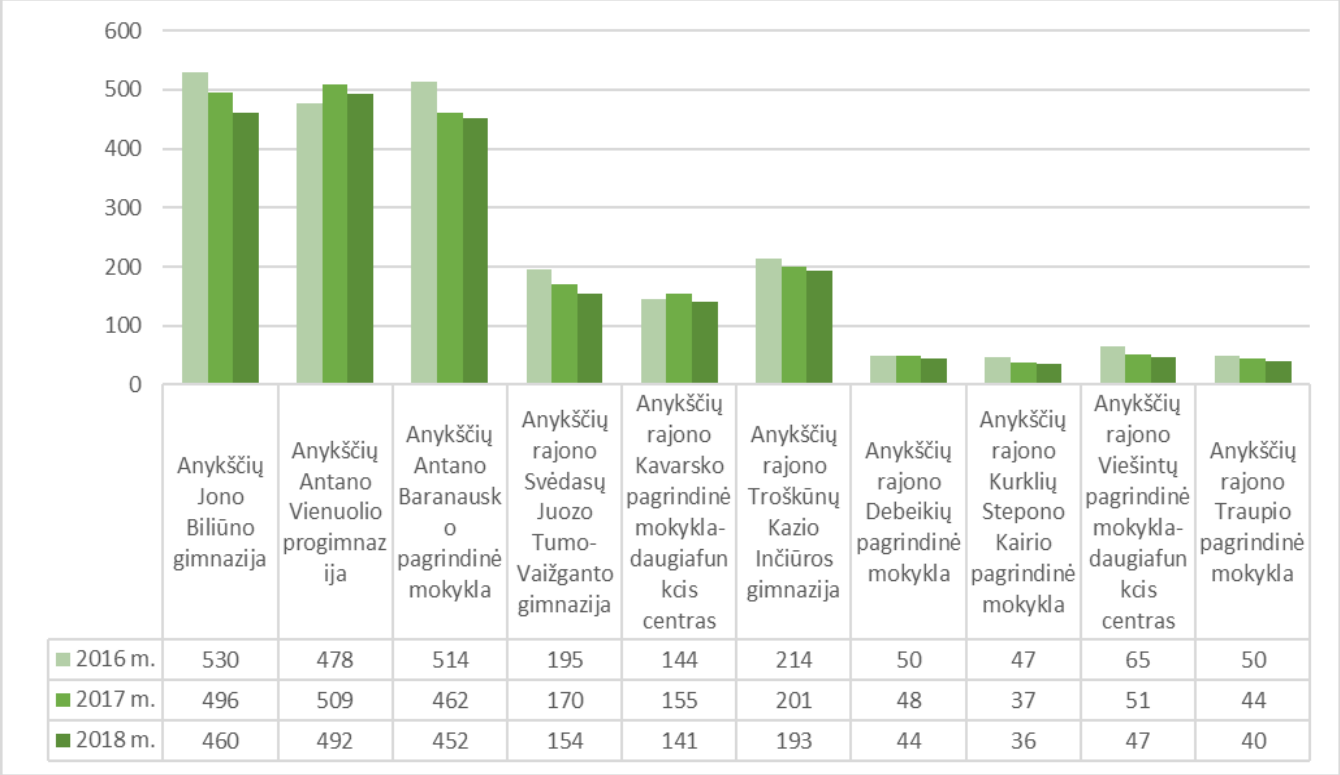

	Anykščių Jono Biliūno gimnazija	Anykščių Antano Vienuolio progimnazija	Anykščių Antano Baranausko pagrindinė mokykla	Anykščių rajono Svėdasų Juozo Tumo-Vaižganto gimnazija	Anykščių rajono Kavarsko pagrindinė mokykla-daugiafunkcis centras	Anykščių rajono Troškūnų Kazio Inčiūros gimnazija	Anykščių rajono Debeikių pagrindinė mokykla	Anykščių rajono Kurklių Stepono Kairio pagrindinė mokykla	Anykščių rajono Viešintų pagrindinė mokykla-daugiafunkcis centras	Anykščių rajono Traupio pagrindinė mokykla
2016 m.	530	478	514	195	144	214	50	47	65	50
2017 m.	496	509	462	170	155	201	48	37	51	44
2018 m.	460	492	452	154	141	193	44	36	47	40

Vertinant Anykščių raj. bendrojo ugdymo mokyklų mokinių skaičiaus pokyčius 2013-2018 m., galima teigti, jog mokinių skaičius nežymiai mažėja (žr. 2 lentelę).

2 lentelė. Bendrojo ugdymo mokyklų mokinių skaičius 2013-2018 m. Anykščių raj.

Mokslo metai	**Mokinių skaičius**
2013-2014	2 800
2014-2015	2 593
2015-2016	2 452
2016-2017	2 287
2017-2018	2 173
2018-2019	2 059

2016 m. Lietuvoje mokyklos nelankė 19 810 vaikų, tai sudarė 6,45 proc. visų šalies 7-17 m. vaikų. Pagrindinė mokyklos nelankymo priežastis 2016 m. buvo išvykimas iš šalies. Net 75,44 proc. visų 7-17 m, vaikų, nelankančių mokyklos, buvo išvykę, o dėl socialinių, psichologinių ir kitų priežasčių mokyklos nelankė 11,79 proc. vaikų, dėl nenurodytų priežasčių mokyklose nesimokė beveik 13 proc. 7-17 m. amžiaus vaikų. Priežastys, dėl kurių vaikai nelanko mokyklos, pavaizduotos 4 pav.

4 pav. Priežastys, ir jų pasiskirstymas procentine išraiška, dėl kurių 7-17 m. vaikai nelankė mokyklos Lietuvoje 2016 m.

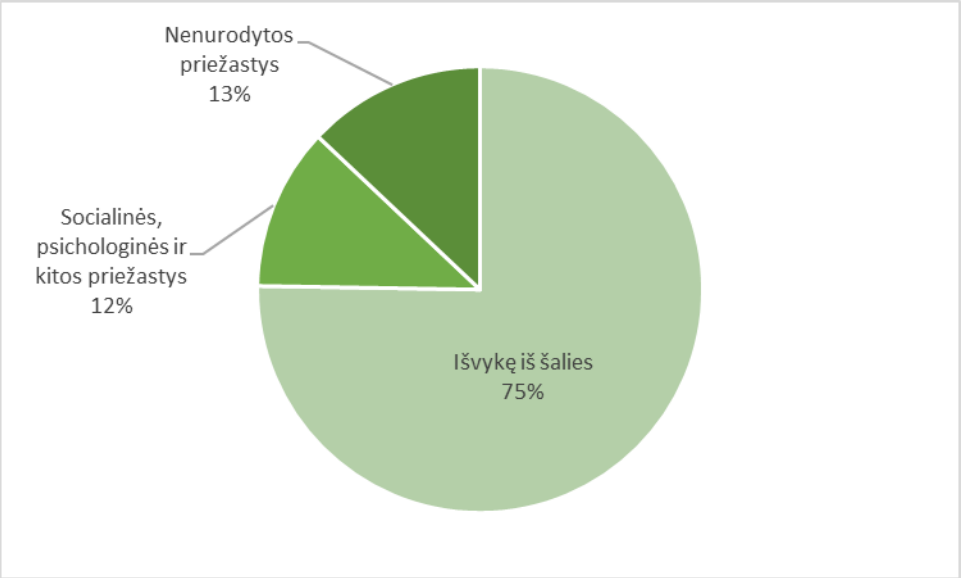

2016-2017 m. Anykščių raj. mokyklos nelankė 113 vaikų (iš jų 57 berniukai ir 56 mergaitės), kurių amžius buvo 7-15 m. Tai sudaro 6 proc. visų mūsų 7-15 m. amžiaus rajono vaikų, fiksuojamų 2016 m. Lietuvos vidurkis, kalbant apie vaikus kurie nelanko mokyklos yra 6,45 proc., tad Anykščių raj. vaikai nelankantys mokyklos sudaro palyginti nedidelę dalį.

2017-2018 m. mokyklos nelankė 98 vaikai (54 berniukai ir 44 mergaitės), kurie priklausė 7-15 m. amžiaus grupei. Tai sudaro 5,8 proc. visų 7-15 m. amžiaus vaikų Anykščių raj. Nelankančių mokyklos Anykščių raj. vaikų skaičiaus dinamika pavaizduota 3 lentelėje.

3 lentelė. 7-15 m. amžiaus vaikų, kurie nelanko mokyklos, skaičiaus pokyčiai Anykščių raj. 2013-2017 m.

Mokslo metai	**Vaikų skaičius, kurie nelanko mokyklos (abs. sk.)**		
	Berniukai	**Mergaitės**	**Iš viso**
2013-2014	49	46	95
2014-2015	51	48	99
2015-2016	48	51	99
2016-2017	57	56	113
2017-2018	54	44	98

3. SOCIALINĖS RIZIKOS ŠEIMŲ VAIKAI

2016 m. Lietuvoje užfiksuotos 9 676 socialinės rizikos šeimos, o vaikų skaičius šiose šeimose buvo 18 756. Pusė šių vaikų (50,8 proc.) gyveno socialinės rizikos šeimose, kuriose tėvams trūko vaiko priežiūros įgūdžių. O net 40,4 proc. socialinės rizikos šeimose gyvenančių vaikų tėvai girtavo ar vartojo psichotropines medžiagas. Vaikų, gyvenančių socialinės rizikos šeimose, kur tėvai girtavo ir vartojo psichotropines medžiagas vidurkis Anykščių raj. – maždaug 39 proc. Vaikų gyvenančių socialinės rizikos šeimose, kuriose tėvams trūko vaiko priežiūros įgūdžių vidurkis Anykščių raj. – maždaug 55 proc. Šių rodiklių palyginimas su Lietuvos vidurkiu pateiktas 4 lentelėje.

4 lentelė. Vaikų dalis socialinės rizikos šeimose pagal priežastis Anykščių raj. ir Lietuvoje 2016 m.

Socialinės rizikos šeimos pagal priežastis	**Anykščių raj. (proc.)**	**Lietuva (proc.)**
Socialinės rizikos šeimos, kur tėvai girtavo ir vartojo psichotropines medžiagas	39	40,4
Socialinės rizikos šeimos, kuriose tėvams trūko vaiko priežiūros įgūdžių	55	50,8

Remiantis VSS IS suformuota ataskaita, 2016 m. socialiai remiamų vaikų skaičius Anykščių raj. (rodiklis 1 000 vaikų) buvo 131 (47,97 proc., rodiklis Lietuvoje 21,48 proc.), o 2017 m. jų buvo 100 (37,99 proc. Anykščių raj., 17,82 proc. Lietuvoje).

Socialinės rizikos šeimų pasiskirstymas Lietuvoje 2016 m. pagal priežastis pavaizduotos 5 pav.

5 pav. Socialinės rizikos šeimų pasiskirstymas Lietuvoje 2016 m. pagal priežastis

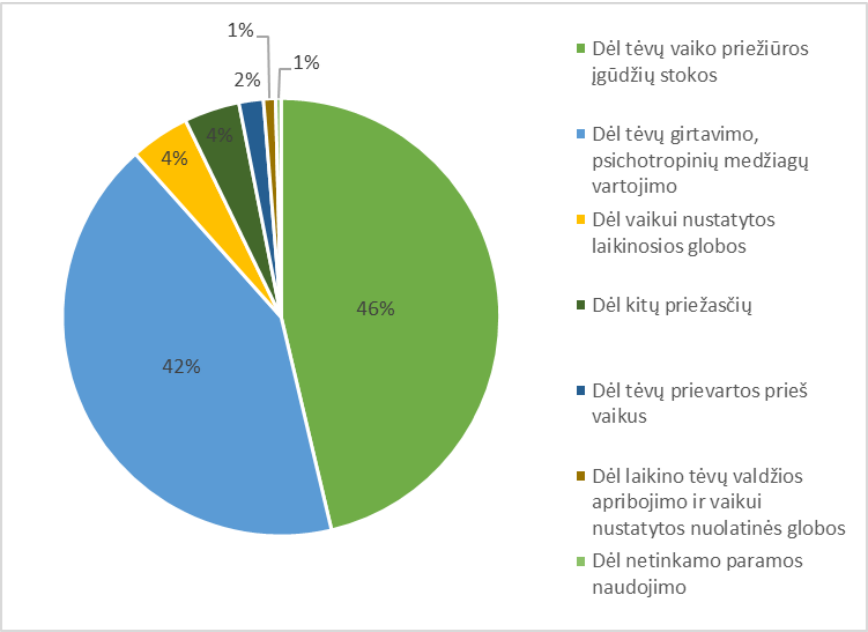

22 proc. visų Lietuvoje besimokančių vaikų, 2016 m. gavo nemokamą maitinimą. Anykščių raj. nemokamą maitinimą 2016 m. gavo apie 38 proc. mokinių.

4. KŪNO MASĖS INDEKSAS

Vertinant VSS IS veiklą, 7–17 m. amžiaus grupėje 2016 m. Lietuvoje pateikta 90,03 proc. vaikų sveikatos pažymėjimų. Anykščių raj. savivaldybės ugdymo įstaigoms buvo pateikta 88,17 proc. vaikų sveikatos pažymėjimų. Vertinant KMI, daugiausia Lietuvos mokinių turėjo normalų svorį – 62 proc. Anykščių raj. pateko į penketuką savivaldybių, kuriose daugiausia mokinių turėjo per mažą kūno svorį: Anykščių raj. šis procentas buvo 12,92 (255 vaikai), kuomet Lietuvos vidurkis – 10 proc. 7-17 m. amžiaus vaikų KMI procentinis pasiskirstymas Lietuvoje 2016 m. pavaizduotas 6 pav.

6 pav. 7-17 m. amžiaus vaikų KMI procentinis pasiskirstymas Lietuvoje 2016 m.

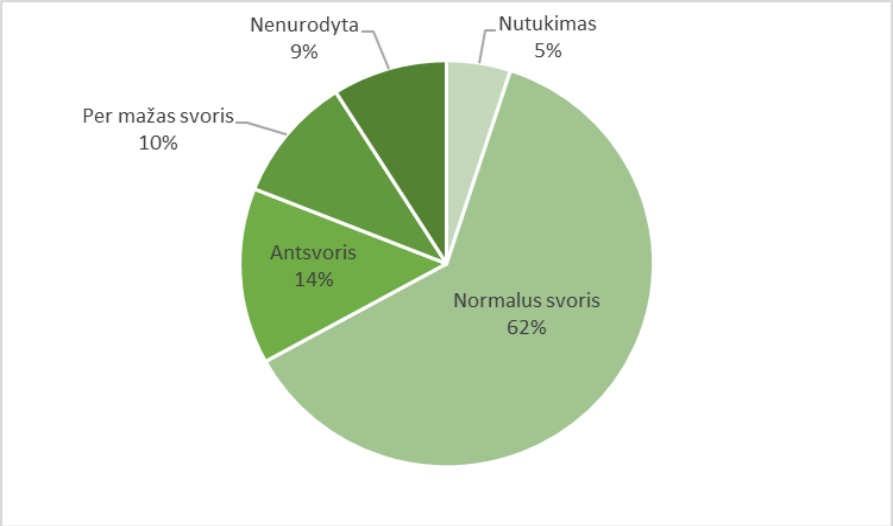

Remiantis VSS IS suformuota ataskaita, 2016 m. Anykščių raj. gyvenančių vaikų pasiskirstymas pagal KMI grupes buvo toks: 6,93 proc. mokinių turėjo per mažą svorį, 37,72 proc. buvo normalaus kūno svorio, 7,23 proc. turėjo antsvorį ir 2,95 proc. mokinių buvo nutukę. Tai rodo, jog 10,19 proc. vaikų (abs. sk. 400 vaikų) turėjo per didelį KMI (turintys antsvorio ir nutukę), šio rodiklio vidurkis Lietuvoje – 11,17 proc. 2017 m. Anykščių raj. gyvenančių vaikų pasiskirstymas pagal KMI šiek tiek pasikeitė, tačiau tai galimai įvyko dėl 14,07 proc. nepilnai užpildytų vaiko sveikatos pažymėjimų (forma Nr. 027-1/a). Per mažą svorį turėjo 4,93 proc. vaikų, normalaus svorio buvo 26,19 proc. vaikų, antsvorio turėjo 5,77 proc., o nutukę buvo 2,55 proc. Per didelį KMI iš viso turėjo 8,33 proc. vaikų (abs. sk. 336), o šio rodiklio vidurkis Lietuvoje – 10,11 proc. (žr. 7 pav.)

7 pav. Vaikų pasiskirstymas pagal KMI grupes Anykščių raj. 2016-2017 m.

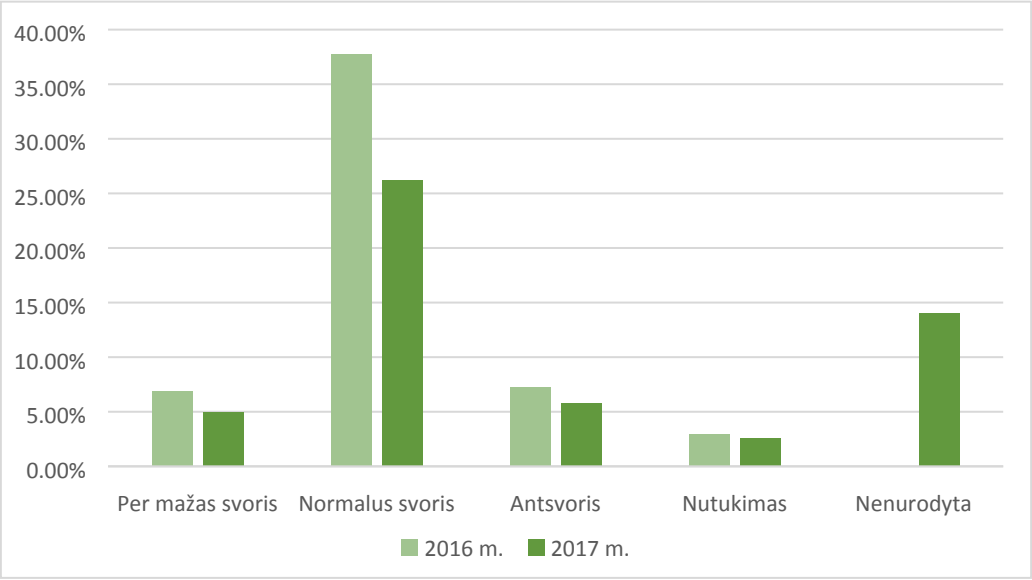

5. FIZINIS AKTYVUMAS

2016 m. daugiausia vaikų Lietuvoje buvo priskirti pagrindinei fizinio ugdymo grupei. Vaikų pasiskirstymas pagal fizinio ugdymo grupes 2016 m. pavaizduotas 8 pav.

8 pav. 7-17 m. amžiaus vaikų pasiskirstymas pagal fizinio ugdymo grupes Lietuvoje 2016 m.

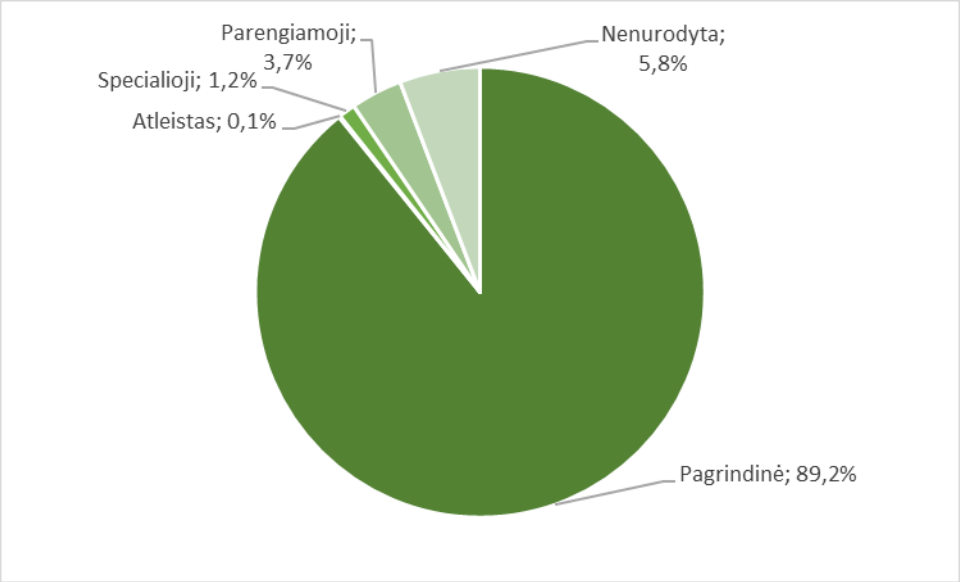

Vertinant visų rajonų vaikų, turinčių specialiąją fizinio ugdymo grupę, rodiklį, nustatyta, kad dauguma jų gyveno Anykščių rajone, šis rodiklis mūsų rajone siekė 5,98 proc. (abs. sk. 118 vaikų), kuomet Lietuvos vidurkis yra 1,2 proc. Pagrindinės fizinio ugdymo grupės vaikai

Anykščių rajone sudarė 83,08 proc. (abs. sk. 1640 vaikai), parengiamosios grupės – 6,13 proc. (abs. sk. 121 vaikai), nenurodytos fizinio ugdymo grupės vaikai sudarė 4,51 proc. (abs. sk. 89 vaikai) ir atleisti buvo 0,3 proc. (abs. sk. 6 vaikai). Palyginimui 5 lentelėje pateikiame 7-17 m. amžiaus vaikų fizinio ugdymo grupių rodiklius Anykščių rajone ir Lietuvoje.

5 lentelė. 7-17 m. amžiaus vaikų pasiskirstymas pagal fizinio ugdymo grupes Anykščių rajone ir Lietuvoje 2016 m.

Fizinio ugdymo grupė	**Anykščių rajonas (proc.)**	**Lietuva (proc.)**
Pagrindinė	83,08	89,2
Parengiamoji	6,13	3,7
Specialioji	5,98	1,2
Atleistas	0,3	0,1
Nenurodyta	4,51	5,8

Vertinant bendrą situaciją Lietuvoje 2016 m., 91 proc. visų besimokiusių vaikų galėjo dalyvauti mokykloje vykdomoje ugdymo veikloje, įskaitant kūno kultūros ugdymą, be jokių apribojimų (iš viso 2016 m. Lietuvoje mokėsi 286 864 vaikai, 261 269 vaikai galėjo dalyvauti ugdymo veikloje be apribojimų).

Kalbant apie situaciją Anykščių raj. 2016 m., 46,86 proc. vaikų galėjo dalyvauti ugdymo veikloje be jokių apribojimų (abs. sk. 1 861). Šio rodiklio reikšmė Lietuvoje – 52,67 proc. 2017 m. vaikų, galinčių dalyvauti ugdymo veikloje dalis nuo 2016 m. labai nesiskyrė, jų buvo 46,73 proc. (abs. sk. 1 886), o Lietuvoje – 49,17 proc.

6. DANTŲ IR ŽANDIKAULIŲ BŪKLĖ

Pildant vaikų sveikatos pažymėjimą (forma Nr. 027-1/a), II pažymėjimo dalyje gydytojas odontologas vertina vaiko dantų, žandikaulių būklę, nurodomas dantų ėduonies intensyvumo rodiklis, t. y. kiek pažeistų ėduonies, plombuotų bei dėl ėduonies išrautų pieninių bei nuolatinių dantų turi vaikas. Informacija apie pieninius dantis nurodoma prie raidžių k, p, i, informacija apie nuolatinius dantis – prie raidžių K, P, I. Kada KPI reikšmė yra mažesnė nei 1,2 – ėduonies intensyvumas apibūdinamas kaip labai žemas; nuo 1,2 iki 2,6 – žemas, nuo 2,7 iki 4,4 - vidutinis; nuo 4,5 iki 6,5 - aukštas ir labai aukštas, kai rodiklis yra didesnis nei 6,5. 2016 m. Lietuvoje didžioji dalis 7-17 m. amžiaus vaikų turėjo labai žemą KPI indeksą – 29 proc., tačiau ne ką mažesnė dalis turėjo labai aukštą KPI indeksą – 21,96 proc. (žr. 9 pav.).

9 pav. 7-17 m. amžiaus vaikų pasiskirstymas pagal KPI indeksą Lietuvoje 2016 m.

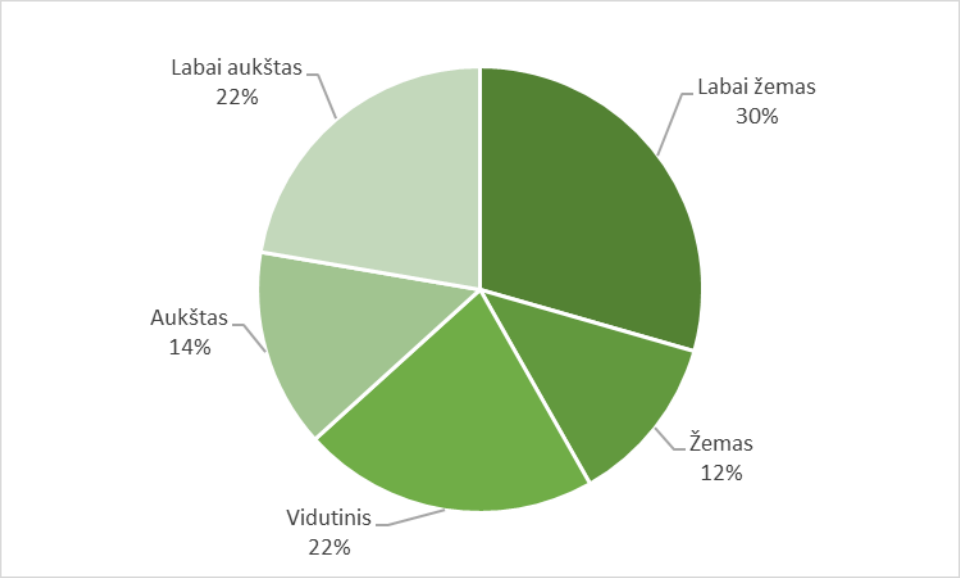

2016 m. Lietuvoje vaikai, neturintys ėduonies pažeistų, plombuotų bei dėl ėduonies išrautų dantų sudarė 19,48 proc. Vaikų, neturinčių ėduonies pažeistų, plombuotų bei dėl ėduonies išrautų dantų skaičius buvo 4 proc. didesnis 11-17 m. amžiaus grupėje (21,13 proc.) lyginant su 7-10 m. amžiaus vaikais (16,69 proc.).

2016 m. Anykščių raj. vaikų, neturinčių blogų dantų, dalis 7-10 m. amžiaus grupėje buvo 17,95 proc., o 11-17 m. amžiaus grupėje – 13,29 proc. Palyginimui šie skaičiai su Lietuvos vidurkiu pateikti 6 lentelėje.

6 lentelė. Vaikų, neturinčių blogų dantų, dalis 7-10 ir 11-17 m. amžiaus grupėse, Lietuvoje ir Anykščių raj. 2016 m.

Amžiaus grupė	**Anykščių raj. (proc.)**	**Lietuva (proc.)**
7-10 m.	17,95	16,69
11-17 m.	13,29	21,13

Vertinant sąkandžio patologiją, 2016 m. Lietuvoje vaikų dalis, kurie neturėjo sąkandžio patologijos, buvo 60,12 proc., tuo tarpu Anykščių raj. šis rodiklis siekė 42,18 proc. ir pateko į 5 savivaldybių grupę, kuriose šis rodiklis buvo fiksuojamas kaip didžiausias Lietuvoje. Vaikų dalis, kurie turėjo sąkandžio patologiją, 2016 m. Anykščių raj. sudarė 41,10 proc., o Lietuvos rodiklis yra 14,59 proc. Atitinkamai galima apskaičiuoti, kiek vaikų turi pavienių dantų

sąkandžio patologija: Anykščių raj. 2016 m. šis rodiklis buvo apie 17 proc., o Lietuvoje – 22,87 proc. Palyginimui šie skaičiai pateikti 7 lentelėje.

7 lentelė. 7-17 m. amžiaus vaikų sąkandžio patologijos situacijos pasiskirstymas Anykščių raj. ir Lietuvoje 2016 m.

	Anykščių raj. (proc.)	**Lietuvoje (proc.)**
Neturintys sąkandžio patologijos	42,18	60,12
Turintys sąkandžio patologiją	41,10	14,59
Pavienių dantų sąkandžio patologija	17	22,87

2016 m. daugiau nei pusė 7-17 m. amžiaus vaikų (62 proc.) turėjo labai žemą, žemą ir vidutinį KPI indeksą. Vertinant pieninių ir nuolatinių dantų ėduonies intensyvumo rodiklius Lietuvos savivaldybėse 2016 m., kpi indeksas Anykščių raj. buvo 1,1, o KPI – 3,31, bendras rodiklis (kpi+KPI) – 4,41. Šių rodiklių palyginimas su Lietuvos vidurkiu pateiktas 8 lentelėje.

8 lentelė. 7-17 m. amžiaus vaikų, pieninių ir nuolatinių dantų intensyvumo rodikliai Anykščių raj. ir Lietuvoje 2016 m.

Indeksas	**Anykščių raj.**	**Lietuva**
kpi	1,1	1,84
KPI	3,31	2,34
Kpi+KPI	4,41	4,18

Vaikų, turinčių per aukštą bendrą (KPI+kpi) indeksą, Anykščių raj. 2016 m. buvo 874, šio rodiklio reikšmė mūsų savivaldybėje buvo 22,64 proc., Lietuvoje – 20,63 proc. 2017 m. tokių vaikų buvo 963 (rodiklis Anykščių raj. 24,28 proc., Lietuvoje – 19,01 proc.). Vaikų pasiskirstymas pagal KPI indeksą Anykščių raj. 2016-2017 m. pavaizduotas 9 lentelėje.

9 lentelė. Vaikų pasiskirstymas pagal KPI indeksą Anykščių raj. 2016-2017 m.

KPI indeksas	**2016 m.**	**2017 m.**
Labai žemas	13,18 proc.	10,56 proc.
Žemas	6,00 proc.	6,30 proc.
Vidutinis	12,46 proc.	11,83 proc.
Aukštas	8,95 proc.	8,62 proc.

Labai aukštas	13,46 proc.	15,66 proc.
Nenurodyta	0,15 proc.	0,78 proc.

7. VAIKŲ SERGAMUMAS IR LIGOTUMAS

Vertinant vaikų sergamumą įvairiomis ligomis Lietuvoje 2016 m., nustatyta, kad dažniausiai vaikai serga kvėpavimo sistemos, akies ir jos organų bei virškinimo sistemos ligomis (žr. 10 pav.).

10 pav. Vaikų sergamumo įvairiomis ligomis atvejų skaičius tenkantis 1000 vaikų Lietuvoje 2016 m.

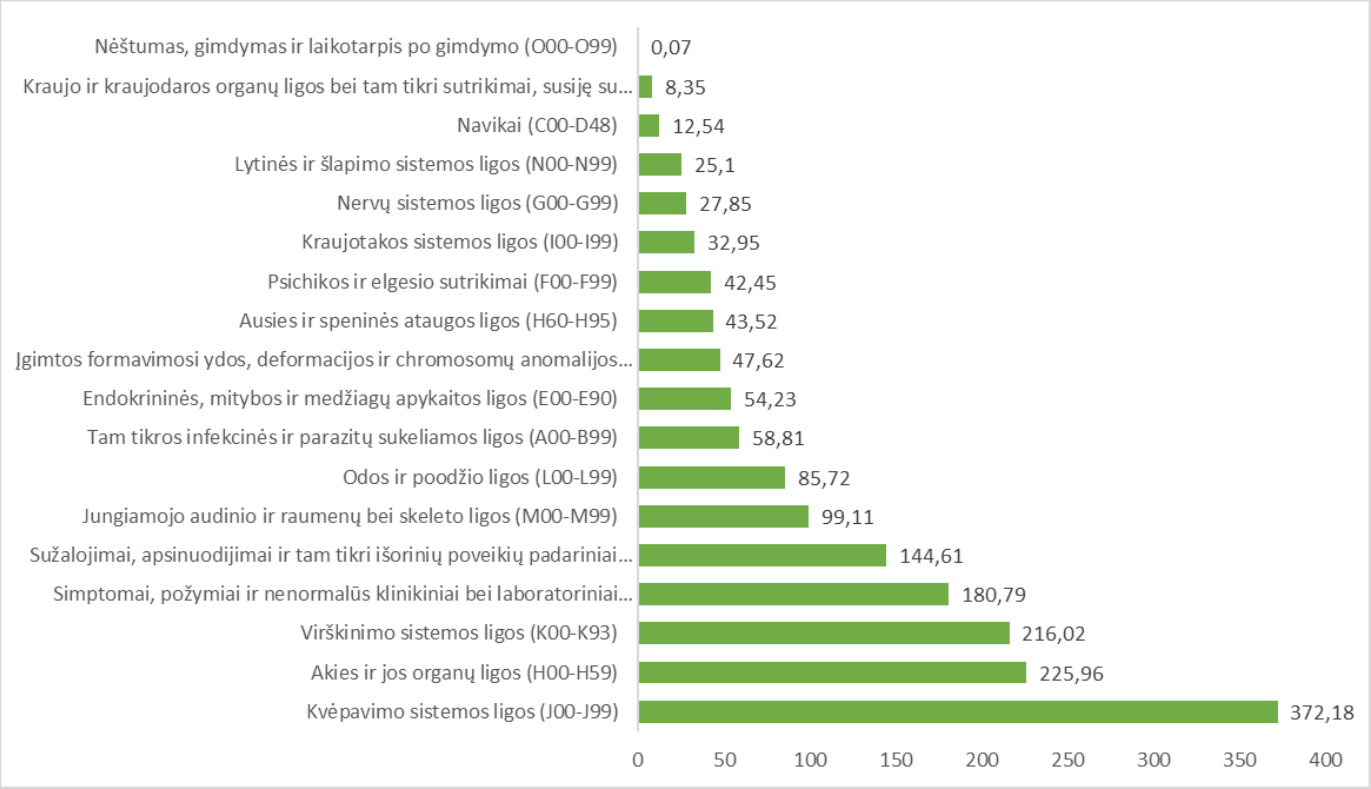

Kalbant apie 7-17 m. amžiaus vaikų ligotumą (tai bendras visų žinomų ligos atvejų skaičiaus ir gyventojų skaičiaus santykis tam tikru laiko momentu (dažniausiai metų gale), o sergamumas - per metus nustatytų naujų ligos atvejų (ūmių ir pirmą kartą gyvenime išaiškintų lėtinių ligų) ir tų metų vidutinio gyventojų skaičiaus santykis)) Anykščių raj. 2016 m., daugiausiai vaikų sirgo kvėpavimo, virškinimo sistemos bei akies ir jos priedinių organų ligomis. 2017 m. šios ligų priežastys taip pat išliko aktualiausiomis. 10 lentelėje pateiktas 7-17 m. amžiaus vaikų ligotumas dėl įvairių priežasčių Anykščių raj. 2016-2017 m.

10 lentelė. 7-17 m. amžiaus vaikų ligotumas dėl įvairių priežasčių Anykščių raj. 2016-2017 m.

Priežastis	**Abs. sk.**		**Rodiklio reikšmė Anykščių raj.**		**Rodiklio reikšmė Lietuvoje**	
	2016 m.	**2017 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**
Ligotumas kvėpavimo sistemos ligomis (J00-J99)(1000 vaikų)	1387	1584	575,28	700,88	545,27	573,23
Ligotumas virškinimo sistemos ligomis (K00-K93)(1000 vaikų)	1306	1422	541,68	629,20	292,94	276,61
Ligotumas akies ir jos priedinių organų ligomis (H00-H59)(1000 vaikų)	498	513	206,55	226,99	276,25	286,84
Susižalojimų, apsinuodijimų ir tam tikrų išorinių poveikių padarinių skaičius (S00-T98)(1000 vaikų)	428	410	177,52	181,42	191,03	194,20
Ligotumas odos ir poodžio ligomis (L00-L99)(1000 vaikų)	207	212	85,86	93,81	106,13	105,57
Ligotumas jungiamojo audinio ir raumenų sistemos ligomis (M00-M99)(1000 vaikų)	175	183	72,58	80,97	126,83	127,63
Ligotumas endokrininėmis ir medžiagų apykaitos ligomis (E00-E90)(1000 vaikų)	119	148	49,36	65,49	68,91	74,02
Ligotumas psichikos ir elgesio sutrikimais (F00-F99)(1000 vaikų)	117	116	48,53	51,33	61,36	63,64
Ligotumas ausies ir speninės ataugos ligomis (H60-H95)(1000 vaikų)	103	127	42,72	56,19	52,42	55,54
Ligotumas nervų sistemos ligomis (G00-G99)(1000 vaikų)	85	92	35,26	40,71	39,24	40,89

Ligotumas lytinėmis ir šlapimo sistemų ligomis (N00-N99)(1000 vaikų)	78	62	32,35	27,43	36,41	37,49
Ligotumas kraujotakos sistemos ligomis (I00-I99)(1000 vaikų)	57	66	23,64	29,20	41,63	43,78
Ligotumas kraujo ir kraujodaros organų ligomis bei tam tikrais sutrikimais, susijusiais su imuniniais mechanizmais (D50-D89)(1000 vaikų)	21	35	8,71	15,49	10,26	11,26

Bene visų susirgimų atvejų, iš 13 išskirtų ligų priežasčių, 7-17 m. amžiaus vaikų tarpe, 2016-2017 m. padaugėjo, sumažėjo tik ligotumas lytinėmis ir šlapimo sistemos ligomis (žr. 11 pav.).

11 pav. Ligotumo dėl įvairių ligų priežasčių dinamika Anykščių raj. 2016-2017 m.

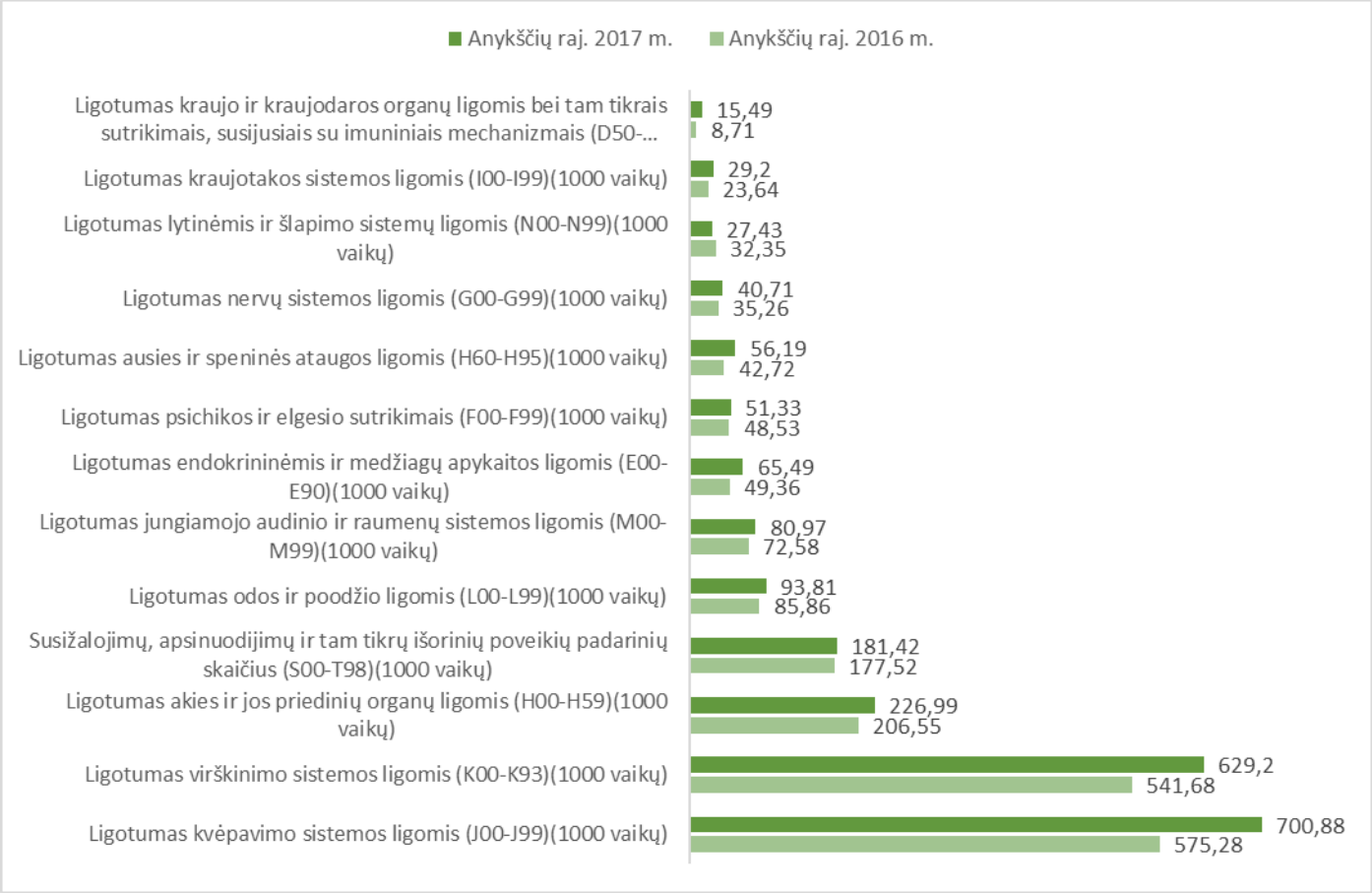

8. IŠVADOS

- 2016-2018 m. 7-17 m. amžiaus vaikų skaičius Anykščių raj. tolygiai mažėjo tiesiogiai mažėjant ir bendram gyventojų skaičiui Anykščių raj. 2016 m. mokyklinio amžiaus vaikų skaičiuojama buvo 2 468, o 2018 m. – 2 112.
- Anykščių raj. mokyklose vaikų skaičius taip pat mažėjo, lyginant 2016 m. ir 2017 m., jų padaugėjo tik Anykščių Antano Vienuolio progimnazijoje ir Anykščių rajono Kavarsko pagrindinėje mokykloje-daugiafunkciame centre, tačiau 2018 m. mokinių skaičius šiose mokyklose vėl sumažėjo.
- Nelankančių mokyklos vaikų skaičius, 2013-2017 m. išliko panašus, 2013 m. mokyklos nelankė 95 vaikai, o 2017 m. – 98, didžiausias nelankančių mokyklos vaikų skaičius fiksuotas 2016 m. – jų buvo 113. Vaikų, lankančių mokyklą, skaičius 2013-2018 m. gan ženkliai sumažėjo: 2013-2014 m. jų buvo 2 800, o 2018-2019 m. mokinių skaičius sumažėjo iki 2 059.
- Vaikų, gyvenančių socialinės rizikos šeimose, kur tėvams trūko vaiko priežiūros įgūdžių, dalis Anykščių raj. 2016 m. buvo 55 proc., kuomet Lietuvos vidurkis 50,8 proc. Matome, kad šis rodiklis Anykščių raj. šiek tiek didesnis lyginant su visa šalimi. 2016 m. socialiai remiamų vaikų skaičius buvo 131, bet per metus jų sumažėjo, ir 2017 m. tokių vaikų skaičiuojama 100.
- Vertinant KMI tarp Anykščių raj. mokinių, mūsų rajonas pateko tarp 5 savivaldybių, kuriose daugiausia mokinių turėjo per mažą kūno svorį: Anykščių raj. tokių vaikų buvo 12,92 proc., o Lietuvoje – 10 proc.
- 2016 m., vertinant visus rajonus pagal specialiajai fizinio ugdymo grupei priklausančių 7-17 m. amžiaus vaikų skaičių, nustatyta, kad daugiausia jų buvo Anykščių rajone - 5,98 proc., kuomet Lietuvos vidurkis yra 1,2 proc. Parengiamosios grupės vaikai taip pat sudarė nemažą dalį, lyginant su visos Lietuvos vidurkiu – jų Anykščių raj. buvo 6,13 proc., o Lietuvoje – 3,7 proc.
- Vaikų, galinčių dalyvauti ugdymo veikloje be jokių apribojimų, dalis Anykščių raj. 2016 m. buvo 46,86 proc., tai šiek tiek mažiau nei Lietuvos vidurkis, kuris yra 52,67 proc. 2017 m. vaikų skaičius, kurie gali dalyvauti ugdymo veikloje be jokių apribojimų išliko labai panašus, o Lietuvos vidurkis sumažėjo iki 49,17 proc.
- Vaikų, neturinčių blogų dantų, dalis 11-17 m. amžiaus grupėje žymiai skyrėsi nuo Lietuvos vidurkio. Anykščių raj. blogų dantų neturėjo 13,29 proc. 11-17 m. amžiaus vaikų, kuomet Lietuvos vidurkis 21,13 proc.

- Anykščių raj. pateko tarp 5 savivaldybių, kuriose 2016 m. skaičiuojama mažiausia dalis vaikų, neturinčių sąkandžio patologijos. Jų buvo 42,18 proc., o visoje Lietuvoje tokių vaikų skaičiuojama 60,12 proc.
- Didžioji dalis 7-17 m. amžiaus vaikų, turinčių sąkandžio patologiją, 2016 m. buvo skaičiuojami Anykščių raj., jie sudarė 41,10 proc. visų vaikų, kuomet Lietuvos vidurkis yra 14,59 proc. Šis rodiklis Anykščių raj. yra pats didžiausias vertinant visas savivaldybes ir net beveik 3 kartus viršija Lietuvos vidurkį.
- Vertinant KPI reikšmes Anykščių raj., 2016 m. bendras KPI indeksas (kpi+KPI) buvo 4,41. Ši reikšmė apibūdinama kaip vidutinio ėduonies intensyvumo (2,7-4,4), su polinkiu į aukštą ėduonies intensyvumą. Šio rodiklio reikšmė nuo KPI indekso vidurkio Lietuvoje skyrėsi nedaug, kuris buvo 4,18.
- Vaikų, turinčių per aukštą bendrą KPI indeksą, dalis Anykščių raj. 2016-2017 m. išsaugo, 2016 m. tokių vaikų buvo 874, o 2017 m. jų skaičiuojama jau 963.
- 7-17 m. amžiaus vaikų ligotumas nuo VSS IS sistemoje išskirtų ligų priežasčių, 2016-2017 m. didėjo, išskyrus ligotumą lytinėmis ir šlapimo sistemos ligomis. Daugiausiai vaikai sirgo kvėpavimo sistemos, virškinimo sistemos bei akies ir jos priedinių organų ligomis.

9. INFORMACIJOS ŠALTINIAI

1. Anykščių rajono savivaldybės švietimo skyriaus duomenys
2. Higienos instituto leidinys „Vaikų sveikata 2016 m.“
3. Lietuvos statistikos departamentas oficialiosios statistikos portalas
4. Higienos instituto vaikų sveikatos stebėsenos informacinė sistema
5. Higienos instituto sveikatos statistika: Traumų ir nelaimingų atsitikimų stebėsenos sistemos duomenys

Ataskaitą parengė: visuomenės sveikatos specialistė, vykdanti visuomenės sveikatos stebėseną Monika Meškauskaitė